

Září
1956

STUDIJNÍ ARCHY

Vydává Křesťanská Akademie v Melbourne
6 Swift St., Northcote, Victoria.

14.

PRÁVA STÁTU.

I. Generální pojem.

Definice a rozdělení. Práva státu jsou stanovena těmi právními relacemi, které spojují ovládané s vládní mocí v občanské společnosti.

Jaký jest původ, přirozenost a cíl této společnosti? Jaké jsou podle toho funkce veřejné autority? Jakou formu má veřejná autorita přijmouti vzhledem na tyto funkce? Jaká jsou práva a jaké jsou povinnosti občanů k státu? Jaké principy mají řídit mezinárodní vztahy? Jaké jsou vztahy občanské společnosti k náboženské společnosti?

Všechny tyto otázky, nakolik se netýkají toho neb onoho konkrétního státu a pokud mají význam všeobecný, náleží do sféry přirozeného práva. Vyskytla se různá řešení. Někteří pohlížejí na stát, jestliže ne jako na boha, tedy při nejmenším jako na něco přímo jím stanoveného, pokládajíce politický režim za božské pozitivní právo. Jiní naopak mu přičítají čistě lidský původ, domnívajíce se, že stát jest výslednicí individuálních vůlí svobodně sjednocených smlouvou. Další názor vidí v lidské společnosti reálný organismus, produkt evoluce/vývoje/, která zahrnuje v sobě celou přírodu. Jiní konečně uznávají stát za instituci zároveň přirozenou, lidskou a božskou. Nyní budeme po řadě zkoumat každou z těchto teorií.

II. Pantheistická teorie o státě.

DUCH - STÁT. Tato pantheistická idea zabarvovala politickou filosofii starého světa. Hlavními jejími vykladači byli ve starověku Plato a v moderní době Hegel.

Filosofie Platónova hraničí s pantheismem ve více směrech. Učí, že rozdílné části universa /celku světového/ jsou oduševněny druhem psychického principu a že duše jednotlivce jest jen emanací /vynořením/. Dále, že universálními ideím korespondují universální essence /bytnosti/. V jeho teoriích /z kterých vychází, když pojednává o objektivní realitě ideí a o přirozenosti člověka/, jest obsažen zárodek pantheismu. Učení přednesené dále v spise nazvaném Ústava jest logickým rozvinutím tohoto zárodku. KAŽDÁ FILOSOFIE S PANTHEISTICKÝMI TENDENCEMI NUTNĚ VEDE VE SFÉRE POLITICKÉ K ABSORPCI JEDNOTLIVCE STÁTEM. VE SKUTEČNOSTI PANTHEISMUS JIŽ SVOU DEFINICÍ JEST POPŘENÍM LIDSKÉ OSOBNOSTI.

Podle Platóna jest spravedlnost souznačná s harmonií a jednotou. Spočívá v jednotlivci, když má suverenní kontrolu nad ostatními schopnostmi; spočívá v městě-státě, když vále všech a každého občana

jest absolutně podřízena vůli státu. Stát se právě snaží o tuto podřízenost. Z tohoto hlediska jest stát nadřazenou bytostí se svým vlastním cílem, jest spojitostí a jednotou sociálního tělesa. Odtud záměr Platonovy politické teorie: vyhladiti personalitu jednotlivce. Existence autonomních rodin, uvnitř města-státu, jak on říká, láme jednotu tohoto státu, což činí též soukromé vlastnictví, které jest pramenem nerovnosti a konfliktu. V důsledku toho jest veden k odmítnutí rodiny a soukromého vlastnictví a k nahrazení tohoto komunitou žen a zboží. V souvislosti s touto teorií učinil by stát nejvyšším ve všech věcech výchovy stejně jako svědomí, aby takto na podkladě stejného myšlení všech občanů mohla být jednota města-státu tak dokonalá jak jen možno.

Takový jest ideál Platonova absolutního státu. Nedělá nic více, než že zdůrazňuje principy, které byly vtěleny do zvyků a institucí starověkého Řecka a Říma. Neztotožňuje sice stát s božstvím universa; avšak předmětem jeho snah jest uvést, jak jen možno, tento stát do harmonie s božským bytím, jehož hlavním rysem podle něho jest jednota.

Případ s Hegelem, který následuje Schellinga a Fichteho jest případ jiný. Byl nejdříve individualistou, ve svých pozdějších spisech však učil naprostému pantheismu. "Stát", praví "jest sociální podstata, která se přiblížila k vědomí sebe sama... Jest racionální ze sebe a pro sebe... Jest to pozemské božství." /Hegel, Filosofie práva/. Zde shledáváme, že stát se stal absolutnem, které podle Hegela, jest společným substrátem /podkladem/ všech věcí- společnou podstatou- individuální podstaty nejsou nic jiného než mody /způsoby/ neb determinace tohoto absolutna. Různé formy, které na sebe stát během doby vzal, jsou jen různé mnohé manifestace božského života. Každá z těchto forem měla být uskutečněna v určité době. Tak znázorňuje Hegel život absolutna a vývoj k tomu, co jest lepší.

Stát takto smíchan s věčnou podstatou universa, není z toho důvodu lidskou institucí, tak jak jej chtěl mít Rousseau. Jest před jednotlivci. Není založen jednotlivci, jest principem jejich osobního bytí.

Odtud stát jest totožný s božskou podstatou a má svůj vlastní smysl vyvýšený nad všechny ostatní účely. Nemůže užívati autority k podvracení zájmů jednotlivců, poněvadž by zničil sám sebe. Leč není jeho funkcí chrániti jejich svobody a jejich statky? Hegel odpovídá, že stát musí být chápán jako organická a žijící jednota mající svou vlastní osobní existenci a svůj jeden cíl, a poněvadž jest božským bytím, jest proto jeho vůle jediným právem a pramenem všech práv a povinností- **PROTO PROTI JEHO ROZHODNUTÍ, KAŽDÉ INDIVIDUÁLNÍ PRÁVO, ZALOŽENÉ NA PŘIROZENOSTI JEST K NIČEMU.**

Všechny tyto logické důsledky pantheismu, rozvinutého Platonem jsou opět vyvozovány Hegelem až k jejich metafysickým principům.

Tato teorie v základě spadá pod tentýž kriticismus, který jest všeobecně namířen proti pantheismu. Jestliže čirá skutečnost /Bůh/ jest oddělen od ostatních jsoucen, jestliže lidská osobnost jest více než pouhý jev, stává se samozřejmým, že vůle státu není nejvyšším zákonem, následkem toho ani pramenem našich práv.

III. Stát jako instituce božského pozitivního práva.

Tato teorie pochází z jurisprudence 17. století. Jest těsně spojena s teorií, na kterou jsme právě upozornili. Vladař zosobňuje stát a drží svůj úřad přímo božským právem. Jest odpověden Bohu samému a nepotřebuje vydávati počet ze své správy svým poddaným. Politický zájem monarchův dominuje všem jeho zájmům a spočívá v upevnění a rozšíření jeho moci. Před jeho vyššími požadavky se musí práva jednotlivce podříditi.

Koncepce, že stát je božskou institucí připomíná nám starověké theokracie Východu. Její původ není křesťanský. Není správné dovolávati se v této spojitosti sv. Pavla: "Všechna moc pochází od Boha", poněvadž jak uvidíme později tato slova mají naprosto jiný význam. To, co říká sv. Pavel není tvrzením historickým, ale filosofickým; neučí nás jak veřejná autorita byla ustanovena, ale jaká jsou naše práva a povinnosti vzhledem k veřejné autoritě.

IV. Teorie sociálního kontraktu.

Výklad smluvní teorie. - Podle této teorie mají lidé právo uzavříti společenskou smlouvu způsobem tichým nebo výslovným. Tato teorie byla různým způsobem vykládána. Někteří favorisují absolutní monarchii, jiní absolutní demokracii, jiní opět individualismus.

Hobbes rozvinul první z těchto interpretací; další dvě pochází ze spisů Rousseauových. Rousseau/autor "Sociálního kontraktu"/ jest zakladatelem jak: 1./ individualistických ideí liberální školy
2./ tak i jistých absolutistických tendencí demokracických teorií oné doby.

První výklad smluvní teorie: Absolutní monarchie byla pokládána právníky 17. stol. za božskou instituci. Hobbes učinil ji lidskou institucí, založenou na původní smlouvě a ospravedlnil ji utilitárními důvody. Vyšel z principu, že člověk jest v podstatě egoistou. Přírodní stav byl staven války, který učinil veškerý pokrok nemožným. Původní právo člověka obsahovalo neustálý konflikt. Aby byl učiněn konec této vládě anarchie, lidé se smluvili na podkladě svobodně smlouvy založiti commonwealth. Přesto však egoistické instinkty vzdor všemu zůstaly v lidské povaze a byly stálou hrozbou společnosti. Aby byly potlačeny bylo třeba silné vlády, vlády spočívající v rukou jediného, nikomu neodpovědného suverena. Absolutní monarchie se takto jevila jako vládní typ. Bezpochyby měla tato vládní forma svoje nevýhody; vladař mohl zneužiti své autority. Přesto však jest nutno se podříditi. Když totiž dovolíte jedinou revoluci, musíte se vrátit do stavu boje, který jest nejhorší ze všech špatností. Jest lepší dovolit zneužívání autority, než znovu ustavit původní anarchii.

Druhý výklad smluvní teorie: Pod vlivem racionalistické filosofie, dostalo se ideí, že společnost jest zavázána prvopočátečním kontraktem, nového výkladu, tentokrát ve prospěch svobody a individualismu. Rationalismus postavil ve filosofii princip, že jedinec jest autonomní. Rationalismus jevil se jako pokus o osvobození lidské mysli od veškeré autority jak pokud se týče myšlení tak morality. Koncepce individualistická přešla ze sféry náboženství a filosofie do politické vědy. Na tomto poli podporovala liberalismus a vyvodila závěry o společenské smlouvě, které jsou příjím opaken Hobbesových úvah.

Ježto člověk se rodí svobodný, nemůže být proto sociální stav, který na nás vkládá rozmanité závazky, pokládán za stav přírodní. V této teorii jest vykládán stav přírodní jako stav štěstí, kterého se museli lidé vzdát, aby vytvořili společnou frontu proti zlu, jež je ohrožovalo z vnějšku; stav, ke kterému se mohou zákonně vrátit, kdykoliv to pokládají za vhodné. Takové jest alepoň oddůvodňování Fichteho /1762-1814/, který rozvinul všechny důsledky do politické vědy, která vznikla z racionalistické idee.

Rousseau /1712-1778/ představil primitivního člověka jako naprosto šťastného a úplně svobodného pokud se týče následování přirozených instinktů, poněvadž v tom nebylo nic zlého. Ale s příchodem společnosti dostavila se vzájemná žárlivost a konflikty egoistických zájmů a každého druhu lidské neřesti. Humanita byla zkažena zvláště faktem sociální výchovy. Státní autorita, tím že se stavěla proti nešetným cestám instinktu naší přirozenosti, zkažila celé naše bytí.

Přesto sociální stav jest nezbytný. Ponechán sám sobě, člověk nemůže bojovat proti silám destrukce a vystavovat život stálému nebezpečí. Z toho následuje, že commonwealth jest zlen, kterému se však lidstvo musí podříditi, jestliže má zůstat na živu. Jest to rozhodně bráně nezbytnosti, avšak jest nevyhnutelné. Ačkoliv primitivní podmínky naší rasy nemohou být zdaleka dosaženy, nicméně zůstávají ideálem, s kterým se má politika pokud možno konformovat. **A TOTO JE DŮVOD, PROČ VLÁDA MÁ BÝT ZALOŽENA NA SVOBODĚ A MUSÍ JEJÍ UŽÍVÁNÍ ZARUČITI VŠEM.**

Z tohoto učení vyvodila liberální škola dva principy:

- 1/ jeden ve vztahu k právní bási veřejné autority
- 2/ druhý ve vztahu k jejímu účelu.

První princip může být vyjádřen takto: "Svobodný souhlas jednotlivců jest jediným a jediným pramenem každé zákonité autority." Jestliže jest člověk od přirozenosti nezávislý, jestliže jest proti jeho přirozenosti podříditi se autoritě jiného, pak zákony nemají závažné noci výjma s jeho souhlasem. Právo vlády může být uvedeno v soulad s principy svobody pouze tímto způsobem. Z toho plyne, že politický režim jest výslednicí smlouvy svobodně uzavřené všemi občany. **PODLE TÉTO TEORIE BÝTI POSLUŠEN VEŘEJNÉ AUTORITY ZNAMENÁ POSLUCHATI SEBE SAMA.**

Druhý princip se vztahuje k funkcím veřejné autority. Poněvadž příroda učinila člověka naprosto nezávislým a absolutním pánem jeho myšlení a činů, veřejná autorita musí proto zaručiti každému nejvyšší možnost svobody. Principům racionalismu jest protichůdné přijmouti nějaké vedení od stanovené autority, jak ve věcech rozumných tak morálních. Na základě toho jest nutno tvrditi, že funkce státu každopádně nespočívá v řízení činů jednotlivců ani nesleduje jakýkoliv účel, ale poskytuje jim ochranu pokud se týče překážek, které by jim zabráňovaly ve svobodném rozvoji. Podle toho funkce státu nespočívá v civilisaci, ale v garancii, že práva občanů mají býti chráněna. Toto jest směr myšlení ve spisech Kantových. Jako obhájce principu autonomie rozumu, dává nám pojetí státu jako pouhého pojetí práv jednotlivce.

Třetí výklad smluvní teorie. Poznamenali jsme již, že protinluky, kterých jest mnoho ve spisech Rousseau-ových, oprávnují nás pokládati jej za zakladatele dvou protichůdných škol myšlení:

- 1/ jedna, která favorisuje svobodu
- 2/ druhá, absolutismus demokratického státu.

Ad 1/ Učí, což jest správné, že politická obec musí býti založena na svobodě jednotlivce a musí zaručiti výkon této svobody; pod-

mínky svobody budou uskutečněny jen tehdy, když zákon vyjádří generální vůli, na základě které každý občan bude poslouchat sebe sama. A této všeobecné vůli, která jest ve skutečnosti vůli většiny, přičítá absolutní suverenitu. Suverenita lidu jest nejen nezadatelná a následkem toho nesluchitelná s reprezentativním režimem; ale i neporušitelná. Zatím co Montesquieu podotýká, že ti, kteří jsou u moci, podléhají vlivu předsudku a citu a že z toho důvodu jsou žádoucí záruky proti zneužití autority - záruky by podle něho byly nalezeny v rozdělení autority - Rousseau výslovně formuluje jiný názor: vůle svrchovaného lidu jest neporušitelná; sněruje nutně k svému cíli. Stejně jako osoba musí nutně chtít své vlastní dobro, tak i všeobecná vůle, která jest vyjádřena většinou hlasů lidí, nemůže se odchýlit od dobra společnosti. Následkem toho tato vůle jest neomylná, pokud se týče práva a spravedlnosti. Jak konečně by mohla být v rozporu s právem, když jest pramenem veškerého práva. Rousseau dává vznikati právnímu řádu zcela z politického pořádku. Jednotlivec stane se bytostí s právy a povinnostmi, jen když bere účast ve společnosti. Od toho okamžiku vzdává se všech výsad v jejich plnosti, které mu udělila příroda, tím, že je předává státu, aby tento stanovil jeho moc. Na základě těchto zákonných ustanovení dostávají tato práva právní charakter. Svoboda vykonávaná uvnitř hranic předepsaných zákonů stává se právem.

Ad 2/ Jest to tedy zákon, přesněji vůle většiny, která vytváří právo, speciálně právo vlastnické. Ve stavu přírodním mohl jednotlivec nakládati se svou držbou podle libosti, bez ohledu na nějaký zákon; avšak vzdal se této moci společenskou smlouvou. Na základě toho si společnost osobuje nejvyšší panství nade vším. Ve všem nalézáme vyhovitou věc pro nároky kolektivistů. Připravený stav, všeobecně řečeno, pro všechno úsilí veřejných sil proti základům soukromého vlastnictví.

Stav se občanem, ztratil člověk svou individuální existenci. Rousseau to vysvětluje tak, že posláním zákonodárce jest přeměnit každého jednotlivce, který sám pro sebe jest osamocenou jednotkou, v část většího celku, z kterého tento jednotlivec v jisté míře dostává svůj život a svoje bytí. Pantheistické pojetí starověkého státu, zdá se, že inspirovalo tuto linii myšlení. Avšak zde musí býti řečeno více. Křesťanství tím, že učinilo náboženskou autoritu nezávislou od civilní autority osvobodilo lidské svědomí od jha státu. Rousseau by chtěl obnoviti toto jho. Nadchnut podobně jako filosofové starověku ideou jednoty, pojal myšlenku oficiální víry, kterou by stát mohl uvaliti na každého pod trestem smrti. Stejně by se dalo nalézti účelnější pojetí státního absolutismu.

Kritika: Při pokusu smířiti přirozenou svobodu jednotlivce /za předpokládu, že jest neomezená/ s autoritou státu, Rousseau naprosto selhal ve dvou bodech.

Za prvé: tím, že falešně pojal společenskou přirozenost člověka, učinil všechna jeho práva odvislá od politického tělesa. Jestliže člověk není přirozeně společenským, pak relace, které vznikají ze vzájemných oprávnění a váží občana k občanu, nenají základ v přirozenosti, ale spočívají v lidských konvencích, které jsou formulovány pozitivním zákonem. Následkem toho neexistuje přirozené právo; pozitivní právo jest jediným a panujícím. Ve skutečnosti jak jsme viděli, toto jest právě závěrem, ke kterému Rousseau sněruje.

Za druhé: jiná linie důkazů ve "Společenské smlouvě" vede logicky

k anarchii. Nechává spočívati suverenitu, drženou na základě zákona, na svobodné vůli jednotlivce. Jsem povinnen poslouchati zákony, poněvadž jsem to jednoduše chtěl. Ale proč bych nemohl změnit svou vůli. Proč, jestliže přestanu chtít v určitém případě, můj nynější stav nýsli má být méně účinný než stav dřívější. Jestliže jest zde nějaký vyšší princip autority, který mě zavazuje, abych dostal závazku, který jsem uzavřel, pak to již není zdaleka na dobrá vůle, jež vytváří můj závazek - pramen musí být někde jinde v nějakém transcendentálním závazku. Rousseau se naprosto mylil, když předpokládal, že závazek jest možný tam kde ten kdo zavazuje váže sebe sama. Fichte, který byl enfant terrible individualismu, dříve než se stal pantheistou, přijal tento závěr učení Rousseauova. Dovoľoval každému právo návratu do přírodního stavu. Kant, aniž by se vzdal ideje společenské smlouvy, uznal, že jestliže jest nutno vyhnout se anarchickým následkům, potom všechna práva jednotlivce stejně jako smlouva sama musí být založena na nezměnitelné základně rozumu. Byl to rozum, který dal příčinu k tomu, aby jednotlivci učinili smlouvu za účelem záruky ochrany svých práv; byl to rozum, který žádal na každém věrné plnění jeho závazku. Nyní má Kant právo mluvit o sociálním pořádku založeném na přirozenosti, potom co vytýčil absolutní autonomii lidské osobnosti? To jest jistě pochybné.

V. Teorie sociálního organismu.

Přehled a kritika. - Představa, že společnost jest organismem není celkem novou, že jí byl ovlivněn i Plato, to vidíme z jeho rozlišování /uvnitř státu, podobně jako u jednotlivce/ funkční činnosti na: funkci vyživovací, funkci obrannou a vládní. Později se tato nauka objevila v nauce fysiokratů, Heglově a jeho žáků; avšak v našich dobách, pod vlivem jistých vědeckých teorií, byla tato idea vypracována ve všech svých podrobnostech, zvláště ve spisech Lilienfelda, Schäffleho a Herberta Spencera.

Spencer tvrdí, že všechny jevy jsou řízeny zákonem evoluce /vývoje/. Na základě působení zákona vývoje, prvotní mlhovina se zformovala do tvaru planety, první kombinace života vznikla spontánně z neživé látky a základní typy daly život postupně dalším. Na základě téhož evolučního zákona jsou sdružováni jednotlivci, aby formovali společenský organismus. Můžeme říci, že tyto výrazy Spencerovy nemají pouhý obrazný význam. Spencer se domníval, že život společnosti není podstatně rozdílný od organického života člověka a že vychází z týchž faktorů a rozvíjí se sama podle téhož zákona a představuje tytéž základní funkce.

Dá se snadno poznat jak v souhlase s touto teorií mají být stanoveny vzájemné vztahy mezi jednotlivcem a společností. Teorie sociálního organismu snižuje jednotlivce na pouhou jednotku v celku; jest to pouhé znovuoustavení materialismu starověkého světa. Vidíme, že materialismus stejně jako pantheismus zahrnuje v sobě popření lidské osobnosti: jednotlivec není ničím více než atomem ztraceným ve společenském celku, jest vzhledem k společnosti právě tím, čím jest buňka v organickém těle a jeho práva vzhledem k státu nejsou větší než-li buněk vzhledem k organismu. Spencer by bezpochyby protestoval proti takovému závěru jako nespravedlivému, ale logika je neuprosná. Jestliže jsme utvrzeni v představě, že vývoj spočívá v shlukování a koncentraci jednotek, které byly nejdříve izolovány a že sociální život v běhu svého vývoje prochází týmiž fázemi jako život individua,

potom pohlčení jednotlivce státem je cílem politické evoluce. V nejnižších stupních organického života, buňka tvoří celou podstatu bytosti, jest sama sebou uceleným jednotlivcem. To jest znázorněno v případě prvopočátečního jednobuněčného typu a ve skutečnosti, v kterékoliv buňce až po embryonální vývoj. Ale ve vyšších formách života, když vývoj je úplný, buňky jsou tak shromážděny, že na místo bytí zcela autonomního nejsou ničím jiným než-li nejnižším prvkem žijící podstaty. Jestliže jest jednatel vzhledem k společnosti tím, čím jest buňka k celému organismu, potom sociální vývoj bude v nepřímém poměru k vývoji svobody jednotlivce. Tím způsobem vidíme jak jsou nevhodné Spencerovy liberalistické koncepce o společnosti jako organismu.

Tak jako nic nemůže být provedeno v organismu bez akce nervového systému, tak nic nemůže být vykonáno ve společnosti bez akce státu. Centrum kontroly bude při nejmenším přesahovat funkce sociálního tělesa stejným způsobem jako mozek přesahuje ostatní funkce lidského těla.

Diskuse o této teorii závisí na názorech, které přísluší do psychologie. Celá otázka spočívá v tom, zda jednatel, který jest též sociální jednotkou, jest něčím více než shlukem buněk, tak jak materialisté by chtěli, abychom tomu věřili. Postačí zde poznamenati, že jejich teorie vedou, jsou-li aplikovány do politické vědy, k nejradikálnějšímu absolutismu. Svoboda a katolická nauka o přirozenosti člověka spolu stojí a padají.

VI. Křesťanské pojetí státu.

Přirozenost člověka. - Člověk jest svou přirozeností osobním a sociálním bytím.

Člověk jest podle své přirozenosti rozumovou podstatou: byl stvořen za účelem, který vyniká nad kterýkoliv jiný účel; tím účelem /cílem/ jest Bůh sám do té míry, do jaké může být objektem vědy a lásky lidstva. Učení o osobnosti jest logicky spjato s jedním ze základních dogmat křesťanského náboženství, jmenovitě s dogmatem o nadpřirozeném určení. Jsouce dětmi téhož nebeského otce, vykoupení tímže Spasitelem, povolání k témuž nebeskému dědovství, pak všichni lidé jsou bratry a držiteli těchto základních práv. NA TĚTO ZÁKLADNĚ SPOČÍVÁ OSOBNOST ČLOVĚKA.

Člověk jest rovněž sociálním bytím: to jest učení křesťanské. Církev svou viditelnou organizací, svými pravidly o spravedlnosti a lásce, dogmaty božského otcovství, spasení a obcování svatých, proklanuje solidaritu a následkem toho společenství celého lidstva.

Podstata a základ civilní společnosti. CIVILNÍ SPOLEČNOST NEB STÁT NENÍ NADŘAŽENÝM BYTÍM, NEJAKÁ JEDNOTLIVCE PŘESAHUJÍCÍ AUTORITA, KTERÁ MÁ VLASTNÍ ÚČEL V SOBĚ. Společnost jest tvořena osobnostmi, které se spojují, aby ji vytvořily; tato společnost není však výhradně produktem jejich individuální vůle. ZÁKLAD JEST V PŘIROZENOSTI. Spočívá v objektivní realitě přirozenosti. Práva a povinnosti, které jsou v ní obsaženy nalézají oporu a svou nejvyšší sankci v morálním zákoně. Přirozenost však neurčuje jakou formu má mít tato společnost; to přenechává okolnostem a vůli člověka. Vhodně pěstuje potřeby a instinkty v člověku; lidé pak tím, že sledují vyplnění těchto potřeb, spolčují se a vytváří společnost. Avšak přirozený základ společnosti předpokládá jiný, mnohem vznešenější základ než

lidskou přirozenost. Potřeby přirozenosti prozrazují totiž plán Autora přirozenosti. STÁT PAK, PONEVADŽ JEST ŽÁDÁN PŘIROZENOSTÍ, ORGANISOVÁN ČLOVĚKEM, CHTĚNÝ BOHEM, JEST ZÁROVEN INSTITUCÍ PŘIROZENOU, LIDSKOU A BOŽSKOU.

Původ autority. - Společnost existuje z vůle Boha a proto poslušnost subjektu vzhledem k autoritě jest nezbytnou podmínkou její existence. Bůh však speciálně nezasahuje, aby určoval formu autority. To spočívá na člověku, aby se zařídil dle okolností. Jakákoliv forma vlády jest zákonná tak dlouho, pokud jest náležitě přizpůsobená plnění poslání státu.

Úloha státní autority. - Společnost existuje pro jednotlivce, kteří ji tvoří. Tato totiž vytváří okolí, které jest pro jednotlivce nezbytné, jestliže tito chtějí uspokojiti potřeby své existence na zemi a snaží se o rozvoj svých schopností a osobnosti. PŘIPRAVOVATI VŠEOBECNÉ PODMÍNKY PRO NAŠE ŠTĚSTÍ A PRO NÁS DOKONALÝ ROZVOJ, PODMÍNKY, KTERÉ NEMUŽEME ZAVÉSTI ISOLOVANÝM ÚSILÍM, TO JEST ÚČEL CIVILNÍ SPOLEČNOSTI. Odtud úloha veřejné autority ve společnosti záleží ve vedení společnosti k tomuto cíli. Veřejné blaho zahrnuje v sobě vládu míru, svornost a následkem toho vzájemný respekt práv, proto první funkcí autority jest zajištění respektu těchto práv. Avšak stát má ještě další povinnost, kterou musí splnit vzhledem k svému poslání: společné blaho nespočívá jen v odstranění nespravedlnosti, ale předpokládá takový stav záležitostí, který bude napomáhat plnému uplatnění práv jednotlivce a podporovat vlaství vývoj jeho schopností. Jest povinností veřejné autority zavést takový stav, a to proto, že moc veřejné autority jest v tomto ohledu větší než schopnost soukromé iniciativy.

Hranice suverenity. - Křesťanství se staví proti nárokům absolutismu, tím, že klade důraz na práva jednotlivce, rodiny a náboženské společnosti.

Vůle státu jest svrchovaná tak daleko pokud jeho rozkazy souhlasí s přirozeným právem, které jest výrazem Vůle Boží. JEST LÉPE POSLOUCHATI BOHA NEŽ LIDÍ. Přirozené právo jest základem práv jednotlivce neb rodiny, z toho následuje, že tato práva musí být respektována veřejnou mocí, poněvadž tato vláda jest ustanovena za účelem záruky jejich výkonu. Na základě tohoto vyššího zákona, který jest ve skutečnosti Vůlí Boží, má jednatelce právo sledovati své osobní určení, které zahrnuje jeho štěstí a dokonalost. Proto má právo jednati a užívati svých přirozených schopností. Z toho co bylo řečeno můžeme usuzovat na to, kam sahají hranice "civilisujícího poslání" státu. Rozvoj jednotlivce jest podstatně jeho vlastní prací; to jest vlastní sféra jednotlivce, která mu musí být přenechaná. Stát musí povzbuzovat soukromou iniciativu. Vidíme tedy, JAK KŘESŤANSTVÍ SVOU ZÁKLADNÍ NAUKOU O VYŠŠÍM POSLÁNÍ ČLOVĚKA JEST V PŘÍMÉM ROZPORU S KOLEKTIVISTICKÝM IDEÁLEM.

Práva členů rodiny nejsou rovněž vytvořena státem. Manželství podle křesťanského pojetí jest svobodně uzavřená smlouva, ze které vznikají jisté neporušitelné závazky a má sankci božího pozitivního zákona. Manželství má svůj účel a z toho důvodu svá práva. Stát nemá právo osobovati si jejich místo. KŘESŤANSKÝ STÁT NEDOŽADUJE SE FORMOVATI CHARAKTER A URČENÍ ČLOVĚKA, JAK TO PŘEDPISUJÍ PLATO A ARISTOTELES. Respektuje přirozené poslání rodičů a ponechává jim výchovu jejich dětí.

Existuje však ještě třetí omezení, které křesťanství ukládá

státní moci. V dobách předkřesťanských náboženská autorita a civilní autorita spočívala v těchto rukou. Církev katolická jasně definovala jejich sféry a určila výkon těchto dvou mocí - státu na straně jedné a Církve na straně druhé. Takovým způsobem jest svědomí jednotlivce osvobozeno od jeho světské moci. JISTĚ, ŽE TOTO SVĚDOMÍ JEST UVEDENO POD MOC JINOU, ALE TATO MOC JEST DUCHOVNÍ, JEJÍŽ VLIV NESPOČÍVÁ V DONUCENÍ NÝBRŽ V PŘESVĚDČENÍ.

Tato dvojí jurisdikce a dobrovolná podstata aktu víry jest dána zakladatelem křesťanského náboženství. V PÍSMU SV. ČTEME: "Dávejte co jest císařovo císaři a co jest božího Bohu" - a že poslal apoštoly, aby dobyli svět nikoliv nečem, ale kázáním slova: "Jděte a učte."

-o-o-o-o-o-o-o-

Podle Cardinála Merciera "Příručka scholastické filosofie" zpracoval Dr. I.S.

Dosud vyšly tyto Studijní archy Křesťanské Akademie v Melbourne:

1. "Sv. Cyril a Metoděj" - podle prof. Dr. J. Olšra, S.J.
2. "Katolická akce" - Dr. Alexander Heidler.
3. "Katolická akce a politická akce" - podle J. Maritaina.
4. "Transsubstanciace" - Dr. Bernard Kadlec, O.P.
5. "Vlastnictví z křesťanského hlediska" - podle prof. Dr. J. Hoeffnera.
6. "Církev katolická a evropská jednota" - podle prof. H. van Waeyenbergha.
7. "Mravní řád" - Dr. Bernard Kadlec, O.P.
8. "Věda a víra" - podle J. Maritaina.
9. "Poučení z Byzance" - podle H. Belloc a I. Hertlinga.
10. "Náčrtek životního vědeckého díla Řehoře Jana Mendla."
11. "Humanismus bohostředný a člověkostředný" - podle J. Maritaina.
12. "Co jsme a co děláme" - Dr. I.S.
13. "O původu člověka"

Papežské sociální encykliky:

"Divini Redemptoris" Pia XI. / o bezbožeckém komunismu /
"S palčivou starostí" Pia XI. / o nacismu /
"Rerum novarum" Iva XIII. / o dělnické otázce /
"Quadragesimo anno" Pia XI. / o spravedlivém společenském řádu /

Román Bruce Marshalla: "Plná slávy" /All glorious within/

Výbor z díla G.K. Chestertona: "Válka bohů a démonů".

~~Non-periodical, for members only, not for sale.~~